

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у травні 2026 року

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

Загальні питання
В Україні

З 27 по 29 травня тривав візит до Києва французької культурної делегації як продовження Сезону української культури у Франції «Le Voyage en Ukraine», що тривав з грудня 2025 по березень 2026 року та став однією з найбільших міжнародних презентацій української культури у Франції за останні роки. Протягом чотирьох місяців у 43 містах Франції відбулося близько 190 подій за участі понад 200 українських культурних діячів та інституцій. Учасники французької культурної делегації, які завітали до Києва, – письменники, видавці, куратори, журналісти, директори провідних культурних інституцій, театральні та музейні діячі, зокрема президентка Французького інституту, Посол Франції з питань культурної діяльності за кордоном Єва Нгуєн Бінь, головна кураторка Музею цивілізацій Європи та Середземномор'я Марі-Шарлотт Калафат, художній директор культурного центру «La Gaîté Lyrique» Вансан Каварок, кінорежисер та сценарист Жак Одіар, репортерка «Le Monde», письменниця Аріан Шемен та ін. Візит було організовано Французьким інститутом та Українським інститутом у співпраці з Французьким інститутом в Україні. Мета цього візиту – фіксація механізмів та строків майбутньої співпраці між французькими й українськими культурними інституціями, закріплена у спільному маніфесті. Французькі делегати зустрілися із представниками Міністерства культури України, відвідали ряд культурних інституцій, серед яких Театр Франка, Довженко-Центр, Музей Ханенків, Український дім, постраждалі внаслідок російських атак Національний художній музей України і Національний музей «Чорнобиль». Окремою подією візиту стала поїздка до Бучі, де французькі культурні діячі вшанували пам'ять жертв російської окупації та зустрілися із молоддю міста, яка в рамках Сезону України у Франції брала участь у проєкті між підлітками з Бучі та Дюнкерка. Французька делегація також взяла участь у XIV Міжнародному фестивалі «Книжковий Арсенал», де із українськими дієвцями культури фіналізували викладені у Маніфесті наміри про співпрацю, закладені під час Сезону України у Франції.

Український культурний фонд (УКФ) та ЮНЕСКО уклали Угоду про співпрацю, яка передбачає реалізацію спільних ініціатив у сфері збереження культурної спадщини України в умовах війни та післявоєнного відновлення. Документ підписали виконавча директорка УКФ Анастасія Образцова та голова Представництва ЮНЕСКО в Україні К'яра Децці Бардескі. Угода визначає рамку довгострокової співпраці та охоплює розвиток професійних компетентностей фахівців, обмін експертизою, впровадження сучасних підходів до цифровізації культурної спадщини і посилення спроможності сектору. Особливу увагу сторони приділятимуть роботі з регіонами, що постраждали внаслідок війни.

11 травня у рамках дипломатичного прийому, організованого Посольством Держави Ізраїль в Україні з нагоди 78-ї річниці Незалежності Держави Ізраїль, голова Державної архівної служби України Анатолій Хромов презентував міжархівний проєкт «Київський період Голди Меїр», реалізований за його ініціативи спільно з Посольством. Експозиція мультимедійної виставки, з якою мали можливість ознайомитися присутні, містила копії документів з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Центрального державного історичного архіву, Центрального державного аудіовізуального архіву, Державного архіву Київської області. Це – метричні записи про народження прем'єр-міністерки Ізраїлю Голди Меїр, членів її родини, фотографії Києва тих часів. Окрім зазначених документів, у мультимедійному проєкті також було представлено відеофільм.

7 травня в Києві відбулася церемонія нагородження премією House of Europe Award – нагородою для українських діячів та організацій, які розвивають культуру, освіту та медіа у партнерстві з ЄС і Великою Британією. Премію ініціювала програма House of Europe, що фінансується ЄС. Лауреатів було оголошено у 9 категоріях. Зокрема у номінації *«Найкраща міжнародна медійна співпраця»* перемогу здобув проєкт The Information Front, що є спільною видавничою та медійною ініціативою для підтримки українських фотографів, які документують війну; у номінації *«Найкраща міжнародна культурна співпраця»* – проєкт «Відчуття Безпеки. Мости Солідарності» від центру сучасного мистецтва «Єрміловцентр» (Харків); у номінації *«Представлення української культури в ЄС»* – асоціація «Платформа сучасного танцю»; у номінації *«Лідерство в культурі»* – театральна режисерка, співзасновниця театру «Нафта» в Харкові Ніна Хижна; у номінації *«Збереження культурної спадщини»* – Ukrainian Heritage Digitization and Dissemination Initiative від науково-дослідницької лабораторії «Архаїка»; у номінації *«Підтримка культури національних спільнот»* – проєкт «Кримський інжир» (Qırım inciri) від «Кримського дому»; «Найкраще перекладне видання» – «Меланхолія опору» Ласло Краснагоркаї (переклад з угорської Олександра Вешелені, видавництво «Комора»).

8 травня, до Дня Європи, на Михайлівській площі в центрі столиці за участі київського міського голови Віталія Кличка та представників дипломатичного корпусу офіційно було відкрито виставку «Україна – Європа. Єдність, перевірена часом». До заходу долучилися країни-члени ЄС, представники європейських інституцій та держави Великої сімки. А 9 травня Посол Європейського Союзу в Україні Катаріна Матернова, посли іноземних держав разом з віце-

спікером Верховної Ради Олени Кондратюк та мером столиці Віталієм Кличком взяли участь у церемонії підсвічення монумента «Батьківщина-мати» в кольори прапору ЄС.

За кордоном

На Impact'26 – одній з найбільших економічно-політичних конференцій у Центральній Європі, яка зібрала в Познані 13–14 травня кілька тисяч лідерів бізнесу, політики та громадянського суспільства, окремий простір було присвячено Україні. Це – «Намет Незламності». Його привезли з Києва ветерани Третьої штурмової бригади. У «Наметі Незламності» проходили дискусії про війну, досвід України та майбутнє Європи, діяли виставки й проводилися благодійні збори на укріття для шкіл у прифронтових районах України. Зокрема програма включала кураторську екскурсію виставкою режисера та засновника фестивалю сучасного мистецтва «ГогольFest» Влада Троїцького. Для Impact'26 команда В. Троїцького підготувала мультимедійну інсталяцію «Коридор життя», яка складалася з кількох частин. Одна з них – дитячі малюнки про війну. Також у проєкті було використано анімації, документальні відео та фізичні інсталяції – цеглу, колючий дріт і зерно.

В Єврокомісії (Бельгія, Брюссель) на полях зустрічі високого рівня Міжнародної коаліції за повернення українських дітей відбувся показ документального фільму «Після дощу: Викрадені Путіним діти повертаються додому» та панельна дискусія на цю тему. У презентації фільму, що розповідає про українських дітей, які пройшли через примусову депортацію до російської федерації, та їхню реінтеграцію після повернення, взяла участь його режисерка Сара Маркарті. На заході виступила заступниця міністра закордонних справ України Мар'яна Беца.

Очільник Офісу президента України Кирило Буданов у Вільнюсі передав рідним литовського режисера Мантаса Кведаравічюса орден князя Ярослава Мудрого V ступеня, яким його нагородив Президент України Володимир Зеленський посмертно.

20 травня під час робочого візиту міністра закордонних справ України Андрія Сибіги до Швеції йому було передано репліку бойової хоругви гетьмана Богдана Хмельницького, виготовлену вручну майстрами Музею шведської армії. Передача репліки є частиною ініціативи Президента України В. Зеленського щодо повернення історичних постатей, артефактів і національної спадщини.

У Приматорському залі чеського міста Градець-Кралове розпочала роботу виставка «Війна. Зроблено в росії». Головна ідея проєкту – продемонструвати наслідки повномасштабного вторгнення РФ в Україну через матеріальні свідчення. В урочистостях взяли участь староста міста Павліна Спрінгерова, а також Надзвичайний і Повноважний Посол України Володимир Єльченко. Організацію заходу забезпечили Магістрат міста Градець-Кралове, Український інститут у Празі та Фондація Пилипа Орлика.

Український інститут, Український інститут у Швеції та Посольство України у Швеції уклали тристоронню угоду про співпрацю у сфері культурної дипломатії. Серед ключових напрямів співпраці – спільна реалізація мистець-

ких і освітніх проєктів та комунікаційних кампаній в Україні та Швеції; розвиток зв'язків між культурними середовищами та українськими спільнотами у Швеції; обмін досвідом, експертизою та аналітичними підходами.

Надзвичайний та Повноважний посол України в США Ольга Стефанішина взяла участь в урочистому відкритті відреставрованого Меморіалу Тарасові Шевченку у Вашингтоні. Зусилля щодо відновлення та збереження цього об'єкта було здійснено на тлі підготовки до відзначення 250-річчя незалежності США.

Виставку, присвячену 32-й річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною та Сербією, було відкрито 26 травня у культурному центрі міста Новий Сад. Кожен з трьох тематичних блоків розкривав окремі регіональні традиції української писанки: «Іканича: Маріупольська писанка»; «Писанка України»; «Сорокопуть», або «Козацькі луги».

Вшанування пам'яті

В Україні

Понад 200 артефактів доби Української Народної Республіки з колекції Військово-історичного музею та архіву Української вільної академії наук (УВАН) у Канаді представив проєкт «Шлях героїв. Пам'яті Симона Петлюри», приурочений до 100-х роковин трагічної загибелі видатного українського державного, військового й політичного діяча, у Національному музеї історії України.

Дипломати Ізраїлю та Німеччини розділили заклик до людяності як найвищої чесноти під час церемонії вшанування Праведників України, що відбулася 14 травня, у День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни, у виставковому центрі «Жива пам'ять» Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр».

За кордоном

19 травня у місті Люксембург (Велике Герцогство Люксембург) на кладовищі Бонневуа відбулася церемонія ексгумації та передачі Україні для перепоховання останків голови Організації українських націоналістів (ОУН), полковника Армії Української Народної Республіки (УНР) Андрія Мельника та його дружини Софії Федак-Мельник. Повернення Андрія та Софії Мельників стало першим кроком у реалізації державної ініціативи, започаткованої Президентом України Володимиром Зеленським, щодо повернення на Батьківщину останків видатних українців, які через трагічні обставини історії були змушені завершити свій життєвий шлях за кордоном. У заході взяли участь заступниця керівника Офісу Президента України Ірина Верещук, посол України в Королівстві Бельгія та Великому Герцогстві Люксембург Ярослав Мельник, голова Українського інституту національної пам'яті Олександр Алфьоров, а також представники української громади Люксембургу, українських та місцевих медіа.

В Анкарі (Туреччина) пройшли пам'ятні заходи до 82-х роковин депортації кримськотатарського народу, в яких взяли участь членкиня Меджлісу кримськотатарського народу Гаяна Юксель та Посол України в Туреччині На-

ріман Джелал, а також чисельні представники кримськотатарської діаспори в Туреччині. У програмі – театралізована вистава про депортацію кримських татар за участі дітей-переселенців, підготовлена танцювальним колективом «Джийин» та творчої групою «Кримська родина»; документальний фільм та виставка репродукцій художника Рустема Еміна.

Креативні індустрії

За кордоном

Артбук «Шлях зерна» отримав відзнаку Merit від The One Show – міжнародного фестивалю реклами, дизайну та цифрового маркетингу в категорії Print & Promotional (Craft/Photography). Книга висвітлює події сучасної історії – від блокади морських портів через російську агресію, підписання Чорноморської зернової ініціативи й обстріли агроінфраструктури до початку дії українського зернового коридору. Дизайн видання створила креативна агенція Postmen. Креативна продюсерка Postmen Ольга Михалець цього року також єдиною від України увійшла до складу журі The One Show і оцінювала роботи у категорії Film&Video.

Закордонне українство

За кордоном

В іспанській Барселоні відбувся масштабний дводенний Міжнародний фестиваль української культури «Вишиванка-Берегиня», ключовою подією якого став великий гала-концерт, благодійний ярмарок і презентація національної кухні. Основна публічна програма етнофестивалю розгорнулася 31 травня. Організатори підготували для представників діаспори, вимушених переселенців та іспанських гостей різнопланові культурно-мистецькі та гастрономічні локації.

Танцювальні колективи з різних регіонів Канади та США, зокрема з Альберти та Сіетла, зібрали у канадському місті Мішен 9 травня 29-й щорічний Фестиваль української культури у Британській Колумбії. Метою фестивалю є збереження української культури.

У столиці Естонії 24 травня пройшов оновлений урбаністичний фестиваль «Вишиванка об'єднує – Rahvustikand ühendab», який згуртував українську та естонську спільноти в сучасному просторі Талліна – Kultuurikatel. Проєкт реалізується Ukraina meedia Druzi та Асоціацією українських організацій в Естонії за підтримки міста Таллінн, Інтеграційного фонду Естонії та Міністерства культури Естонії.

25 травня на Карнавалі культур у Берліні Україну представляв культурний центр Adlera e.V. Українська команда перемогла в номінації «Танці і музика» й виборола відзнаку серед 67 команд-учасниць.

Представники посольства України в Чеській Республіці долучилися до урочистого відкриття транскордонного фестивалю «Слов'янські джерела» у місті Пльзень, який цьогогоріч став масштабним майданчиком для презентації української культурної спадщини. Головним організатором культурного форуму виступила українсько-чеська громадська організація Společně v Evropě («Разом в Європі»).

6–7 травня в Осло відбувся перший тематичний цикл проекту Ukraine Unfolded, який реалізує Українська громада в Норвегії Den ukrainske forening i Norge за підтримки Українського інституту. Мета проекту – деколонізувати знання про Україну в Норвегії, інтегрувати українські наукові голоси в норвезький публічний дискурс та посилити стійкість до дезінформації через поширення науково обґрунтованих фактів про Україну. Перший цикл було присвячено українській культурі, літературі, мові та релігії. У його межах відбулися чотири закриті воркшопи для авторів і редакторів найбільшої норвезької енциклопедії Store norske leksikon (SNL), а також відкрита публічна дискусія.

Дні культури В Україні

У Львові наприкінці квітня – початку травня відбулися Дні італійської культури, мови та дизайну. Цьогоріч до України прибули 13 представників Італії – художники, викладачі, журналісти, експерти з міжнародної співпраці та представники муніципалітетів. Серед подій заходу, зокрема, відбувся показ Fashion For Freedom – проекту, присвяченого культурній дипломатії між Україною та Італією. Окремою подією стала виставка Athlètes of Art, яка об'єднала українських та італійських митців. У межах Днів культури також пройшли воркшопи для студентів, круглий стіл з міжнародної співпраці та дискусія «World With Women». Після Львова італійські гості відвідали Харків, Дніпро та Запоріжжя, де зустрілися з представниками культурних, гуманітарних та освітніх ініціатив.

За кордоном

В Іспанії із 4 до 8 травня тривав Український тиждень – серія академічних і культурних подій, покликаних посилити українську присутність у європейському академічному просторі та розширити міжнародний діалог про сучасну Україну. У його межах відбулися зустрічі з керівництвом іспанських університетів, відкриті лекції, панельні дискусії, презентації, культурні та академічні події. Захід ініціювала Глобальна коаліція українських студій, що діє під патронатом першої леді України Олени Зеленської, у координації з Фондом Президента України з підтримки освіти, науки та спорту, Українським інститутом, Кримською платформою та Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим. Український тиждень в Іспанії офіційно було відкрито 4 квітня в Університеті Барселони, де українська делегація разом із керівництвом закладу презентувала публічну академічну програму, присвячену сучасній Україні. У її межах відбулася лекція голови УКФ та професорки Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Наталії Кривди «Національна культура як складова безпеки: кейс України», а також панельна дискусія про роль сучасної української культури у формуванні глобального голосу України. У ній взяли участь професорка Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Рена Марутян та актор, театральний режисер Євген Нищук. Загалом упродовж тижня заходи, лекції та історичні дискусії відбулися також в Університеті Валенсії, Політехнічному університеті Каталонії, Університеті Помпеу

Фабра, Університеті Саламанки, Університеті Вальядоліда, Університеті Країни Басків та Мадридському університеті Комплутенсе. Головні теми – розвиток українських студій, протидія російській дезінформації, спільні дослідження, обміни, переклади тощо.

Презентація історичної та сучасної ідентичності України для італійської аудиторії – такою була головна мета третього дводенного фестивалю української культури «Україна є Україна» у Мілані. Захід організувала асоціація BORISTENE за підтримки генерального консульства України в Мілані, посольства України в Італії, Міністерства культури України, а також муніципалітету Мілана та регіону Ломбардія. Фестиваль урочисто відкрили президентка міської ради Мілана Єлена Бушемі та віцеконсул України в Мілані Ірина Кожушко. Програму першого дня, 10 травня, було присвячено інтелектуальному дискурсу. Відбулися лекції і презентації за участі українських гостей: історика Ярослава Грицака, філософині Наталії Кривди, балерини Вікторії Зварич, голови Фундації Софії Яблонської В. Гуменюк та ін. Другий день фестивалю, 11 травня, ознаменувався сольним концертом українського композитора та піаніста Ніка Шейви.

На міжнародному фестивалі книг та кіно «Дивовижні мандрівники» в Сен-Мало (Франція) 24 травня відбулася подія «Україна, створене під час війни». Захід відкрив показ документального фільму «Мілітантропос» режисерів Є. Сміт, А. Горлової та С. Мозгового. Після перегляду було проведено зустріч із письменницею С. Андрухович.

Інформаційна безпека. Медіа В Україні

Понад 700 учасників із 36 країн світу відвідали XII Міжнародну конференцію LMF 2026, яка відбулася 14–16 травня у Львові. Конференція LMF 2026 традиційно зібрала іноземних та українських медіафахівців, які працюють у міжнародному середовищі, – публічних інтелектуалів, дослідників, політиків, представників громадського сектору та міжнародних організацій. Цьогоріч до форуму долучилися представники Європи, Азії, Африки та Латинської Америки. Фокусна тема конференції – «Реальність під ударом: завмерти, тікати чи боротися?». У центрі обговорень були російська пропаганда, інформаційна втома суспільства, криза довіри до медіа та вплив штучного інтелекту на інформаційний простір. Серед іноземних спікерів конференції – Лене Рейчел Андерсен – данська філософиня; Наталія Антелава – грузинська журналістка, засновниця і головна редакторка Coda Story; Шафі Карімі – афганський журналіст, засновник медіа Future Afghanistan; Тамар Кінцурашвілі – виконавча директорка Фонду розвитку медіа (MDF, Грузія); Хадіджа Патель – південноафриканська журналістка та голова програмного відділу The International Fund for Public Interest Media. LMF 2026 організовує команда громадської організації «Львівський медіафорум». Стратегічні партнери: Міністерство закордонних справ Тайваню, Міжнародне радіо Тайваню. Подієві партнери: DW Akademie, Deutsche Welle за фінансування Європейського Союзу та співфінансування Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ); Уряд Ка-

нади, Німецький фонд Маршалла Сполучених Штатів, Посольство Швеції, IMS (International Media Support).

Питання стратегічних комунікацій, інформаційної безпеки, протидії російській дезінформації та розвитку медіаграмотності в умовах повномасштабної війни обговорювалися під час зустрічі заступниці міністра культури України з питань європейської інтеграції Наталії Мовшович із представниками Апарату уряду Великої Британії та Посольства Великої Британії в Україні, серед яких – постійний секретар – директор з урядових комунікацій Апарату уряду Великої Британії Девід Дінсмор, керівник зі стратегічного планування Апарату уряду Великої Британії Бредлі Маршалл, заступниця керівника міжнародного напрямку урядової комунікаційної служби Апарату уряду Великої Британії Фемі Фагунва, заступниця керівника Посольства Великої Британії в Україні Шарлотта Сюрєн. З української сторони у зустрічі також взяли участь представники Департаменту стратегічних комунікацій та промоції української культури Мінікульту та Центру протидії дезінформації РНБО.

Музика В Україні

Під орудою іспанського диригента Ігнасіо Гарсії у Національній філармонії України в Києві відбувся концерт Національного академічного духового оркестру України. У програмі прозвучали твори іспанської та латиноамериканської музики. Проект було реалізовано за підтримки Посольства Королівства Іспанії в Україні.

11 іноземних артистів із Франції, Німеччини, Великої Британії, Венесуели та інших країн були серед учасників дванадцятого фестивалю незалежної музики «Стрічка», що відбувся 16–17 травня на Київській стрічкоткацькій фабриці.

За кордоном

14 травня український метал-гурт «1914» за підтримки Українського інституту виступив на Maryland Deathfest – найбільшому фестивалі екстремального металу в Північній Америці, який щороку збирає понад 7 000 фанатів з 40 штатів США та 25 країн світу.

Представниця України Leleka виступила на 70-му пісенному конкурсі «Євробачення», який у 2026 році приймав Відень (Австрія). Із піснею «Ridnym» вона потрапила до гранд-фіналу, що пройшов 16 травня на Wiener Stadthalle, найбільшій критій арені Австрії.

Київський камерний хор Moravski виборов Гран-прі VII Міжнародного хорового конкурсу Ave Verum 2026 у німецькому місті Баден (8–10 травня). Українці змагалися з колективами із семи країн: Латвії, Румунії, Ірландії, Чехії, Польщі, Італії та Словенії.

Український саксофоніст Сінезій Горбовський став переможцем міжнародного музичного конкурсу GM NEXT, що проходив у Римі (Італія). За свій виступ музикант здобув найвищу можливу оцінку – максимальні 100 балів і отримав золотий диплом. Окрім головної нагороди, переможцю було вручено

спеціальний приз для розвитку подальшої кар'єри: грант на організацію та проведення власного сольного концерту в Брюсселі.

Випускниця Острозької школи мистецтв Ангеліна Даценюк здобула першу премію на міжнародному конкурсі піаністів *Merci, Maestro 2026* у Брюсселі. Музикантка отримала можливість виступити в королівському палаці.

Театр В Україні

Близько 15 міжнародних режисерів і кураторів із Литви, Польщі, Німеччини, Великої Британії, США та Австрії долучилися до міжнародного театрального фестивалю *KI FEST*, який з 7 по 10 травня у Києві вперше провела громадська організація *KI PLATFORMA*. Фестиваль *KI Fest* став інструментом спільної трансформації та відкритого діалогу. Глядачі переглянули кілька знакових постановок, серед яких, зокрема, перформативна вистава «Троянські жінки» Романи Ізабели Соутус. Це міжнародний проєкт українського клубу «НАШі» у співпраці з нью-йоркським *La MaMa Experimental Theatre Club* та *The Trojan Women Project*. Постановку, створену за мотивами вистави 1974 року Андрія Сербана й Елізабет Свадос, уперше адаптували для українського контексту спеціально до фестивалю. Паралельно з показами відбулися публічні дискусії, воркшопи та пітчінг для режисерів і продюсерів за участі кураторів і директорів фестивалів з Великої Британії, Німеччини, Польщі, Литви, Латвії, Фінляндії, Чехії та Австрії. Одним із ключових результатів *KI FEST 2026* стало формування нових міжнародних зв'язків та старт перемовин щодо майбутніх спільних проєктів. Фестиваль також відвідали представники дипломатичних і культурних інституцій Хорватії, Словаччини, Греції, Нідерландів, Швейцарії та Австрії.

За кордоном

У Нью-Йорку (США) відбувся перший фестиваль сценічних читань української драматургії *Ukrainian Drama Showcase*. Глядацькій аудиторії було представлено повнометражні п'єси Лесі Українки «Блакитна троянда», Сергія Жадана «Хлібне перемир'я», Лени Лагушонкової «Оренда застелених ліжок», а також невеликі драматичні твори письменників Аліни Сарнацької, Анни Галас та Олександра Жугана.

22 травня у Роттердамі (Нідерланди) лабораторія сучасної опери *Opera Aperta* взяла участь у відкритті 75-го Віденського фестивалю (*Wiener Festwochen*), а 1, 2 та 3 червня у його рамках відбулися три покази нової вистави від *Opera Aperta* «*Mōdraniht. Songs of Winter War*». Спікеркою, яка представила Україну на сцені відкриття, стала акторка та драматургиня Марічка Штирбулова. Крім того, в програмі прозвучав вокальний фрагмент з опери «Чорнобильдорф» у виконанні Юлії Вітранюк та Софії Павліченко, завершив український розділ перформанс композитора Романа Григоріва для уламку ракети РСЗВ «Ураган» *Songs of Unborn* у співпраці з віденським *Schmusechor*. А 26 травня лабораторія сучасної опери *Opera Aperta* представила виставу «*Mōdraniht. Songs of Winter War*» в Роттердамі на *O. festival* – фестивалі, в про-

грамі якого в різні роки відбулись покази всіх творів екологічної трилогії. Подія відбулась за підтримки O. Festival та Українського інституту.

Перший український театр антрепризи та комедії провів європейський тур, у рамках якого театри Дубліна (Ірландія), Амстердама (Нідерланди), Лондона (Велика Британія) мали можливість подивитися комедію «За двома зайцями» за п'єсою Михайла Старицького. Режисером-постановником виступив Анатолій Гнатюк, народний артист України.

Кіно

В Україні

У травні стартував щорічний «Тиждень австрійського кіно», який проводять Посольство Австрії в Україні спільно з кінокомпанією «Артхаус Трафік». Кіноогляд розпочався 21 травня в київському кінотеатрі «Жовтень». У показі: «Сісі і я» – біографічна історична драма Фрауке Фінстервальдер; історична драма «Роуз» Маркуса Шляйнцера; «Найсамотніша людина в місті» – драма режисерського дуету Тіцци Кові та Райнера Фріммеля; «Кривава графиня» – комедійний горор-детектив Ульріке Оттінгер; «Бабине літо» – комедія Піа Гірцеггер, режисерський дебют австрійської акторки.

За кордоном

З 12 до 23 травня Канни у Франції приймали учасників і гостей 79-го Каннського міжнародного кінофестивалю, де журі однієї з премій – за документальний фільм («Золоте око») – очолив український режисер Мстислав Чернов. Єдиною українською копродукцією цього року в Каннах став фільм литовського режисера Ростислава Кирпиченка «Весна» (Україна/Литва/Франція), світова прем'єра якого відбулася 18 травня у секції «Спеціальні сеанси». Українська режисерка Жанна Озірна під час 79-го Каннського кінофестивалю отримала міжнародну премію Build Your Dream Award за дебютний фільм «Медовий місяць». Метою цієї премії є підтримка та фінансування молодих кінорежисерів. Загалом на перемогу претендували 15 найкращих дебютних іноземних фільмів, які вийшли у французький кінопрокат протягом року. У подіях кінофестивалю та кіноринку Marché du Film взяла участь делегація українських кінематографістів. П'ятеро українських продюсерів долучилися до індустріальної програми Producers Network, що включала нетворкінг, пітчінг проєктів і панельні дискусії, присвячені пошуку партнерів для копродукції. Україну цього року представляли Євген Рачковський (Tabor Production), Олександра Братищенко (Eleron Pictures), Валерія Сочивець (СУК/CUC), Світлана Яцинич (Salameya Film) і Діана Назарук (Mellivora Production LLC). У програмі Producers on the Move Україну представляла продюсерка Олександра Костіна (Bosonfilm). Також варто відзначити пітчінг проєктів, підтриманих Європейським фондом солідарності для українських фільмів (ESFUF). На події було представлено майбутні стрічки українських режисерів Олега Сенцова, Марисі Нікітюк, Філіпа Сотниченка, Павла Дорогого. Також у межах кіноринку Marché du Film 79-го Каннського міжнародного кінофестивалю голова Держкіно Андрій Осіпов та директор Литовського кіноцентру Лайномас Убавічюс підписали меморандум про співпрацю, що ста-

ло одним із кроків у зміцненні українсько-литовської співпраці у сфері кінематографа, розвитку спільних культурних ініціатив та підтримки міжнародного партнерства. Почесними гостями церемонії стали міністерка культури Литовської Республіки Вайда Алекнавичене, заступниця міністра культури України Наталія Мовшович та Надзвичайний і Повноважний посол Литовської Республіки у Франції Арнольдас Пранцкявічус. У межах кіноринку Marché du Film 14 травня відбулося офіційне відкриття Українського Національного павільйону, серед заходів та спецпроектів якого – проведення презентацій вітчизняних проєктів на стадії розробки (Work in Progress), організація нетворкінгу для продюсерів, а також офіційна зустріч представників ESFUF із Державним агентством України з питань кіно та Міністерством культури України (16 травня); проведення заходів асоціації EFAD та панельна дискусія, присвячена українському документальному кіно (17 травня); панельні зустрічі, що зосереджені на питаннях підготовки молодих спеціалістів для кіногалузі та стратегіях розвитку українського кінопрокату (18 травня). Крім того, відвідувачі павільйону мали змогу до 19 травня включно переглянути документальну стрічку у форматі віртуальної реальності «Shelter/Укриття» (360°, спільного виробництва України, Нідерландів та Бельгії). Організаторами Українського національного павільйону виступили Державне агентство України з питань кіно та Міністерство культури України. Проєкт реалізовано у тісній партнерській співпраці з Marché du Film – Festival de Cannes, громадською організацією «УкрКіноФест», Київським міжнародним кінофестивалем «Молодість» та Українським інститутом.

Українські кінострічки зібрали престижні міжнародні нагороди, зокрема документальний фільм «2000 метрів до Андріївки» українського режисера М. Чернова отримав премію «Еммі» у галузі новин і документалістики. Загалом роботу було представлено у шести номінаціях. Церемонія нагородження пройшла у Нью-Йорку в ніч на 29 травня. Український документальний фільм «Паляниця» здобув нагороду за вагомий суспільний вплив заради миру (Impact Award for Peace) на кінофестивалі Ethos Film Awards в Санта-Моніці (Каліфорнія, США). Також його було показано на 20-му Даллаському міжнародному кінофестивалі (Dallas International Film Festival, DIFF) у Техасі. Повнометражна стрічка Дмитра Грешка «Дівія» отримала Приз дослідницьких лабораторій на 45-му Міжнародному фестивалі документального кіно імені Жана Руша (Jean Rouch International Film Festival) у Парижі. Премію присуджують за підтримки науково-дослідних лабораторій, які працюють у сфері гуманітарних і соціальних наук. Крім того, у межах Jean Rouch International Film Festival 10 травня відбулася світова прем'єра українського повнометражного документального фільму «Мир для Ніни» Жанни Довгич. Дискусію після сеансу з режисеркою Ж. Довгич і продюсеркою Любою Кнорозок модерував французький історик і режисер Крістіан Деланж. Український документальний фільм «Паляниця» режисерів Кадіма Тарасова та Юлії Большинської став єдиною українською стрічкою в офіційній програмі фестивалю ETHOS Film Awards 2026 у Санта Моніці (США) та отримав почесну нагороду як робота, що має відчутний вплив і змінює людей та суспільство заради миру (Impact award for peace), а на 20-му Даллаському міжнародному кінофестивалі відбулася його американська

прем'єра для широкого загалу. Українська документальна стрічка «Сліди» режисерки Аліси Коваленко та співрежисерки Марисі Нікітюк отримала на 23-му фестивалі документального кіно Millennium Docs Against Gravity Film Festival у Польщі спеціальну відзнаку журі та премію Smakjam Award за найкращий продакшн від польської компанії.

У Любліні (Польща) пройшов показ фільму «Паляниця», який організували Генеральне консульство України в Любліні спільно з Centrum Kultury w Lublinie у партнерстві з Watch Ukrainian та командою фільму. У заході взяли участь представники української та польської громад, дипломати, діячі культури, представники місцевої влади та ін.

Український повнометражний фільм режисера Антона Штуки «Останній Прометей Донбасу» увійшов до програми «Hope Is a Discipline» Міжнародного фестивалю документального кіно Beldocs International Documentary Film Festival, який проходив 20–26 травня у Белграді (Сербія).

Після прем'єри, що відбулася в межах FIPADOC – Міжнародному фестивалі документального кіно, та програми «Сезон України у Франції», документальна стрічка «Куба & Аляска» режисера Є. Трояновського (копродукція України, Бельгії та Франції) вийшла у широкий прокат у Франції.

Франко-українська асоціація на півдні Франції (AFUCA) запустила у Каннах (Франція) нову цілорічну програму KobzART_cinema, у межах якої глядачам представлять сучасні українські ігрові та документальні стрічки з французькими субтитрами. В рамках першого кінопоказу в кінотеатрі Les Arcades глядачі переглянули ліричну комедію «Ну мам».

Українська кінокомпанія ForeFilms долучилася до створення нового фільму румунського режисера Радуги Жуде «Диптих любові». Уперше вітчизняні продюсери стали повноцінними партнерами міжнародного проєкту без залучення державних коштів. Наразі спільний проєкт «Диптих любові» перебуває на стадії підготовки (препродакшну).

Візуальні мистецтва

В Україні

До Дня Києва у Центральному парку культури і відпочинку було розгорнуто масштабну експозицію, яка об'єднала роботи митців з України, Італії, Словаччини та Чорногорії. Це – 17-й етап артмарафону «Покоління війни». Цей проєкт є частиною Міжнародного художнього фестивалю МАЛЮЙ.UA.WAR – єдиної культурної ініціативи в Україні, яка безперервно триває з першого тижня повномасштабного вторгнення. Організатори проєкту: Асоціація з розвитку міжнародних відносин ADRUM, компанія STUDIORAR за сприяння Міністерства культури України, Міністерства закордонних справ України та Київської міської влади.

Міжнародна імерсивна виставка «Всесвіт Ван Гога», представлена з 11 квітня до 26 липня у павільйоні № 7 на території ВДНГ в Києві, за перший місяць роботи зібрала понад 50 тис. відвідувачів і отримала понад 7 млн переглядів у соцмережах. Експозиція поєднує цифрові технології, VR і класичний

виставковий формат. У межах експозиції можна побачити інтерпретації таких робіт, як «Зоряна ніч», «Соняшники» та інші.

Ковалі зі США, Великої Британії, Польщі, Канади були серед учасників міжнародного фестивалю «Свято ковалів» в Івано-Франківську, що проводився до Дня міста (7 травня). Програма триденного заходу включала майстер-класи, ярмарок кованих виробів і крафтової продукції.

За кордоном

За підтримки Міністерства культури України платформа Spilne Art у партнерстві з Tokarev Foundation реалізувала масштабну культурну програму в Японії, що об'єднала виставкові, дискусійні та освітні формати у Токіо, Кобе та Осаці. Центральною подією стала презентація імерсивної інсталяції COLOROPERA української художниці Алевтини Кахідзе.

7 травня відбулося відкриття Національного павільйону України на 61-й Венеційській бієнале. Цьогоріч Україна презентувала проєкт «Гарантії безпеки» – виставку Жанни Кадирової за кураторства Ксенії Малих та Леоніда Марущака. Комісаркою Українського павільйону стала Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Тетяна Бережна. У центрі проєкту Українського павільйону – скульптура Жанни Кадирової «Оригамі Олень», евакуйована із Покровська (Донецька область). Проєкт Українського павільйону представлено у двох локаціях: скульптуру експонували в Giardini della Biennale, підвішеною на крані вантажівки; другу частину експозиції було представлено в українському павільйоні в Арсеналі (там можна побачити відеодокументацію евакуації скульптури та її шляху до Венеції, створену за участі Наталки Дяченко, Павела Стереца та Макса Масло, а також архівні матеріали, пов'язані з Будапештським меморандумом). Проєкт реалізується за підтримки Міністерства культури України, ЮНЕСКО та ін. Крім національного павільйону, тема України прозвучала в низці інших виставок та подій. PinchukArtCentre відкрив у Венеції виставку «Тиха тривка радість» як проєкт в офіційній паралельній програмі 61-ї Венеційської бієнале. Український дуєт Роман Хімей і Ярема Малащук був серед учасників групової кінематографічної виставки Canicula в межах 61-ї Венеційської бієнале, що завершує «Трилогію невизначеностей» від Fondazione In Between Art Film. Українська художниця та перформерка Д. Кольцова презентувала у Венеції мистецький проєкт «Відлуння» («ECHOES»). А у межах події «Формуючи культурне майбутнє в часи війни: український горизонт» у Польському павільйоні, присвяченій ролі культури в умовах війни та міжнародній підтримці українського сектору культури, відбулось оголошення спільної заяви міжнародних партнерів на підтримку України. Заяву підписали: Польща, Литва, Латвія, Естонія, Молдова, Іспанія, Швеція, Франція, Данія, Нідерланди, Бельгія, Чорногорія, Хорватія, Австрія, Німеччина, Канада, Україна. Текст заяви виголосила Віце-прем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України, комісарка Українського павільйону на 61-й Венеційській бієнале Тетяна Бережна. Після оголошення відбулась дискусія за участі Жанни Кадирової та Алевтини Кахідзе (Україна), Агнешки Піндери – комісарки Польського павільйону та директорки Націона-

льної галереї мистецтв «Захента», Марії Іссерліс – кураторки та заступниці голови Українського культурного фонду (Берлін), а також Франчески фон Тіссен-Борнеміси – засновниці та голови TBA21 Thyssen-Bornemisza Art Contemporary.

На запрошення польського Інституту Пілецького (відділення у США), українська Фундація Пилипа Орлика організувала представлення українського мистецтва серед понад 80 сучасних митців Європи у межах міжнародної виставки Modern Freedom («Сучасна свобода»), присвяченої темам свободи, пам'яті та досвіду життя після тоталітаризму. Вона триває з 19 травня до 31 серпня року в Інституті Пілецького у США, який організував проєкт разом з Університетом Острави. Партнерами проєкту з української сторони також стали Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики та Одеський національний художній музей. Серед представлених українських робіт – проєкт «Паляниця» Жанни Кадирової, аудіовізуальна інсталяція «Вибухи біля музею» Яреми Малащука та Романа Хімея, кінетична інсталяція Сергія Петлюка «Коли розвіється туман» та інші.

Від 20 травня 2026-го по 3 січня 2027 року у паризькому Інституті архітектури і спадщини триває міжнародна виставка «Спадщина в спротиві: від Тімбукту до Одеси», присвячена тому, як війна руйнує культурну спадщину та які архітектурні й соціальні форми спротиву, збереження і відновлення виникають у відповідь на ці руйнування.

Україну було представлено серед 13 країн-учасниць мистецького фестивалю Brixen Water Light Festival 2026, що проходив в італійському місті Бріксен (Південний Тіроль). Цей захід є частиною ініціативи, що об'єднує світлові фестивалі в різних куточках Європи. Він стартував 29 квітня, а завершився 16 травня, у Міжнародний день світла. У програмі події було представлено 24 світлові інсталяції, розміщені на історичних площах та біля старовинних будівель містечка Бріксен. Один з арт-проєктів створила українська художниця Юлія Шамшеєва.

Скульптор із Полтавщини Олексій Пода виборов перше місце на міжнародному конкурсі піщаних скульптур у латвійському місті Єлгава. Його роботу «Створення власного світу Юрського періоду» було відзначено журі за оригінальну ідею і технічну складність.

У місті Хеб у західній Чехії відбулося відкриття виставки української художниці та поетеси з Рівненщини Оксани Заєць «Ніжне світло». Вернісаж проходить у старовинному костелі Св. Миколая та Св. Єлізавети до 21 червня.

17 травня в Домі зустрічей з історією (Dom Spotkań z Historią) у Варшаві в рамках публічної програми виставки «Про що ми говоримо, коли говоримо про Крим» (діє до 28 червня в Центрі сучасного мистецтва Замок Уяздовський) відбулися панельні дискусії про минуле, сьогодення та майбутнє Криму, приурочені до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. Проєкт об'єднує роботи сучасних українських, зокрема кримськотатарських митців. Організатори: платформа культури пам'яті Минуле / Майбутнє / Мистецтво (Past/Future/Art) на замовлення Українського інституту за підтримки програми «Партнерство за сильну Україну», яка фінансується урядами Великої Британії,

Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції. Партнер проекту – Посольство України в Республіці Польща.

Люблінська галерея «Лабіринт» приймала проект Станіслава Туріни «Це небо про мене нічого не знало [...] Відбиток нігтя», курований Катериною Яковенко. В одній великій залі було представлено і старі роботи, що раніше були долучені до шести виставок лабораторного формату в Києві, і твори, виявлені в архіві галереї Лабіринт, і новіші. У цій же галереї експонувалася виставка *Nos est corpus meum*, що поєднала роботи Павла Ковача, створені до повномасштабного вторгнення Росії в Україну, з тим, що реалізувалися вже під час його служби у війську. Нині митець працює з матеріалами, безпосередньо пов'язаними з фронтом: артефактами, документами та предметами, що належать загиблим, пораненим та зниклим безвісти. Куратор – Павел Корбус.

Українська галерея сучасного мистецтва Voloshyn Gallery взяла участь у міжнародній художній ярмарці Art Warsaw Villa Róż 2026 у Польщі: 21–24 травня у Варшаві експонувалися серії Н. Кадана «Repeating Speech», В. Ралко «Signs», Л. Хоменко «The Observation of 82nd East Street in NYC from the Perspective of the Fifth Floor with War's Affected Gaze», а також «Optical Prostheses» Д. Галкіна. Групова виставка чотирьох українських художників поєднала практики, що критично звертаються до умов війни, колективної пам'яті та трансформації сприйняття в умовах тривалого насильства.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

Міністерство культури України подало українську вишиванку до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО. Відповідне номінаційне досьє («Вишиванка в Україні: соціально-культурна традиція») передано на розгляд Міжурядового комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини через Міністерство закордонних справ України та Постійне представництво України при ЮНЕСКО.

Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Тетяна Бережна провела онлайн-зустріч із директоркою Федерального офісу культури Швейцарської Конфедерації Карін Бахманн. Обговорили підтримку збереження культурної спадщини, наслідки російських атак для культурних інституцій, а також можливості посилення міжнародної співпраці для їхнього відновлення.

Відновлення пошкодженої війною культурної спадщини та реалізація спільних гуманітарних проектів стали темою зустрічі Т. Бережної із Надзвичайним і Повноважним Послом Туреччини в Україні Мустафою Левентом Більгеном. Під час зустрічі йшлося, зокрема, залучення Туреччини до Українського фонду культурної спадщини, який координує реставраційні проекти, а також розвиток академічної співпраці задля спільної підготовки фахівців-реставраторів.

Збереження місць пам'яті, пов'язаних із історією та релігійною спадщиною єврейської громади, є важливою складовою міжнародної співпраці України – про це йшлося під час зустрічі першого заступника міністра культури України

Івана Вербицького з делегацією представників Об'єднаної єврейської організації Вільямсбурга та Північного Брукліна.

Під час зустрічі заступника міністра культури І. Вербицького із Генеральним директором Бюро програм безпеки Міністерства закордонних справ Канади Троєм Лулашником та Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні Наталкою Цмоць сторони обговорили стан та перспективи реалізації спільних ініціатив у сфері збереження культурної спадщини та розвитку музейної інфраструктури, зокрема проєкту розвитку Національного музею Голодомору-геноциду.

Науковці і музейники з 15 країн світу взяли участь у міжнародній конференції «Музейні практики й трансформації у висвітленні Другої світової війни», яку провів 27–28 травня Національний музей історії України у Другій світовій війні. Загалом у дискусії взяли участь представники 43 провідних інституцій. Серед всесвітньо відомих установ-учасників: Імперський воєнний музей (Лондон, Велика Британія); Державний музей Аушвіц-Біркенау (Освенцим, Польща); Меморіал Терезін (Чеська Республіка); мережа європейських музейних організацій NEMO (Берлін, Німеччина) та ін. У фокусі обговорення – переосмислення подій Другої світової війни, зокрема в посткомуністичних країнах, та меморіалізація збройних конфліктів новітньої доби. Окрему увагу світова спільнота приділила досвіду України, де в умовах повномасштабної російської агресії фахівці формують нову культуру пам'яті.

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» отримав мобільну станцію цифровізації Ark III, призначену для 3D-сканування та фотограмметрії об'єктів культурної спадщини, що перебувають під загрозою через війну. Передача комплексу відкриває новий етап міжнародної ініціативи Ark for Ukraine, спрямованої на цифрове збереження української культурної спадщини. Проєкт реалізується в межах ініціативи «Підтримай українську культуру», започаткованої Міністерством культури України спільно з Національним музеєм Чеської Республіки та за підтримки Фондації родини Карела Комарека.

Київський Музей Ханенків у Міжнародний день музеїв, 18 травня, презентував відновлені автентичні дерев'яні двері кінця XIX століття, пошкоджені російським обстрілом у 2022 році. Реставрацію та відновлення історичних дверей підтримали UNESCO Ukraine (Представництво ЮНЕСКО в Україні), уряд Японії та CER (Cultural Emergency Response).

У «Софії Київській» започатковано проєкт «Алея київських князівен». Першим деревом на алеї став дуб, який було висаджено на честь Анастасії – другої доньки князя Ярослава Мудрого та дружини угорського короля Андраша I. У церемонії взяли участь угорські дипломати, зокрема посол Угорщини в Україні Антал Хеїзер. До ініціативи долучили посольства країн, які мають спільну з Україною історичну спадщину часів Київської Русі – Швеції, Норвегії, Угорщини та Франції.

За кордоном

До Попереднього списку ЮНЕСКО включено транснаціональний Культурний комплекс «Прекукутень-Аріушд-Кукутень-Трипілля». До його складу

входять 15 об'єктів археології, розташованих на території 8 областей України, а також 36 в Румунії та 20 в Республіці Молдова. Наступним етапом стане підготовка повного номінаційного дос'є для подання до ЮНЕСКО з метою включення комплексу до Списку всесвітньої спадщини. Включені українські об'єкти репрезентують археологічні пам'ятки, що відображають високий рівень розвитку поселень, планування та матеріальної культури епохи енеоліту на території сучасної України.

Під час засідання Генеральної асамблеї Європейської федерації шляхів святого Якова в Італії, було представлено новий український маршрут Camino Ruteno (з іспанської – «Шлях Русі», або «Русинський шлях»), після чого – підтримано його включення до європейської мережі паломницьких шляхів. Camino Ruteno з'єднає давні княжі міста Чортків, Галич, Звенигород та Львів. Його концепція базується на історичному шляху Via Regia – одному з найстаріших сухопутних маршрутів Європи. Наразі Camino Ruteno ще перебуває на етапі напруцювання інфраструктури. Сьогодні Шлях святого Якова (Camino de Santiago) – це масштабний культурно-просвітницький проєкт, внесений до спадщини ЮНЕСКО.

Перший заступник міністра культури України Іван Вербицький 7–8 травня взяв участь у Ukraine Culture Security Forum 2.0 у Варшаві. Міжнародний захід став продовженням серії конференцій, започаткованих мережею OBMIN Foundation. Ініціатива об'єднує українські музеї та європейських партнерів задля підтримки культури в умовах війни, а також сприяння процесам збереження та відновлення культурної спадщини України.

У Словенському етнографічному музеї в Люблянці 29 травня відбулося відкриття виставки «Вишивана Україна: народний одяг українців кінця XIX – XX століття». Експозицію склали 40 автентичних комплектів народного строю із фондової збірки Музею народної архітектури і побуту у Львові імені Климентія Шептицького та приватної колекції Наталії Холод. Проєкт реалізовано за підтримки Посольства України у Словенії, Словенського етнографічного музею, міністерств культури України та Словенії.

У колишньому нацистському концтаборі «Маутгаузен» в Австрії 10 травня офіційно було відкрито український аудіогід, впроваджений у межах ініціативи першої леді України Олени Зеленської.

Голова Державної архівної служби України Анатолій Хромов 7–8 травня взяв участь у 38-й зустрічі Європейської архівної групи EAG та 51-й конференції Європейського бюро національних архівів EBNA, які відбулися в місті Айя-Напа у Республіці Кіпр. Основними темами конференції стали будівництво архівних сховищ майбутнього, робота з архівами та старожитностями, а також питання переміщених архівів і документальної спадщини за кордоном.

Генеральний консул України в Любліні Олег Куць та консул Людмила Смей взяли участь у заході міжнародного проєкту Interreg Europe «JEWELS TOUR: JEWish hEritage as Leverage for Sustainable TOURism» (Єврейська спадщина як запорука сталого туризму), присвяченого культурній спадщині та розвитку міжнародного культурного діалогу. Подія стала платформою для презен-

тації культурної спадщини Львівщини та сучасного українського мистецтва. У межах заходу було представлено художні роботи та авторські килими.

Література В Україні

Понад 230 українських та іноземних гостей взяли участь у подієвій частині XIV Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал», що тривав з 28 по 31 травня в Києві. Серед них – письменники, перекладачі, поети, філософи, видавці, освітяни, культурологи, митці, громадські та культурні діячі з України, а також з Польщі, Франції, США, Канади, Німеччини, Молдови, Бельгії, Угорщини, Румунії, Словаччини, Великої Британії. Фокус-тема фестивалю цього року – «Нести свою свободу». На відкритті «Книжкового Арсеналу» відбулася публічна розмова «Вояж, що триває. Як Сезон культури змінює сприйняття України у Франції». Розмова стала простором для осмислення результатів Сезону культури України у Франції «Вояж в Україну». До події долучилися Єва Нгуєн Бін, президентка Французького інституту та амбасадорка культурної дипломатії Франції та генеральна директорка паризького культурного центру Gaîté Lyrique Жюльєт Донадьйо. У рамках Програми письменника на Книжковому Арсеналі український поет, прозаїк і перекладач Андрій Любка запросив на серію зустрічей із людьми, які формують літературну сферу сусідніх з Україною країн і підтримують літературні зв'язки у Центральній і Східній Європі. У програмі – розмова з лауреаткою Нобелівської премії Ольгою Токарчук «Ми не на острові» (28 травня); дискусія «Знайомі незнайомці. Письменники Центральної Європи про те, чим ми можемо бути цікавими одне одному» за участі словацького письменника Марека Вадаса, польського поета і есеїста Кшиштофа Чижевського, румунського письменника, сценариста і театрального діяча Луціана Дан Теодоровічі, угорського письменника Петера Богнара (29 травня). У межах Фестивалю також відбулася щорічна професійна програма Book Arsenal Fellowship Program для іноземних видавців та літературних агентів. Участь у програмі Book Arsenal Fellowship Program 2026 від XIV Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» взяли 9 учасників: це видавці, агенти та менеджери з прав із Грузії, Чехії, Швеції, Німеччини, Італії, Литви, Єгипту, Тайваню та Перу. У межах фестивалю було оголошено й лауреата премії Drahomán Prize для перекладачів з української мови на мови світу. За 2025 рік ним стала українсько-американська перекладачка та поетка Ніна Мюррей за переклад англійською мовою драми Лесі Українки «Кассандра», що вийшла друком у видавництві HURI Books (2024). До короткого списку премії Drahomán Prize за 2025 рік також увійшли Алессандро Акіллі та Ярина Груша з перекладом італійською мовою поетичної збірки Ірини Шувалової «Кінецьні пісні» та Нільс Хокансон з перекладом шведською мовою роману Софії Андрухович «Амадока». Спеціальну відзнаку за глибинний внесок у побудову спільного контексту між двома віддаленими культурами отримала Мрідула Гош, перекладачка з української мови на бенгальську.

За кордоном

Україна взяла участь в щорічному Варшавському книжковому ярмарку (28–31 травня), представивши на Національному стенді близько 300 найменувань книг 18-ти українських видавництв. У межах ярмарку було проведено зустрічі українських і польських письменників та дискусійні панелі, метою яких є зміцнення культурного діалогу між двома країнами. Серед українських авторів, які взяли участь у Варшавському книжковому ярмарку, зокрема Макс Кідрук, Ірина Мулярчук, Ірина Грабовська, Ія Ківа, Анна Дьоміна тощо.

Низка подій та активностей за участі України відбулася на 50-му Міжнародному книжковому ярмарку в Буенос-Айресі, який цього року пройшов у період з 23 квітня по 11 травня. Зокрема участь у ярмарку взяли українські письменники Євгенія Кузнецова та Артем Чапай. У серії зустрічей із латиноамериканськими авторами, зокрема Ектором Абадом Фасіолінсе та Марією Росою Лохо, та за модераторства Едуардо Слюсарчука та Хінде Померанець, автори ділились своїми думками та спостереженнями на тему того, що означає писати в умовах війни. Поза розмовами письменників, на ярмарку також відбулась подія, присвячена Україні – *Día de Ucrania*, під час якої виступила українська музикантка Соломія Чубай з проєктом «Поети. Діалог поколінь». Окрім цього, у дитячій зоні фестивалю було представлено VR-досвід «Знайомтсво з Туконі» – авторський проєкт української ілюстраторки Оксани Були. На українському стенді відвідувачі могли ознайомитися з українською літературою, дізнатися більше про культуру та традиції. Українську присутність на ярмарку було організовано Українським інститутом та Посольством України в Аргентині, *Representación Central Ucrania en la República Argentina* та *Embajada de Austria Buenos Aires*.

Український інститут вдруге представив програму в межах Туринського міжнародного книжкового ярмарку в Італії (14–18 травня). За його підтримки відбулися дві події за участі української письменниці, літературознавиці, перекладачки, викладачки Міланського університету та членкині українського ПЕН Ярини Груші й італійського перекладача, літературознавця, україніста Алессандро Акіллі: 16 травня – розмова за участі Ярини Груші та Алессандро Акіллі про сучасну українську поезію з презентацією італійських перекладів збірок «Кінечні пісні» Ірини Шувалової та «Остання вечерея мого тіла» Алекса Авербуха, які вийшли у видавництві *Interlinea*; 17 травня – презентація дебютного роману Ярини Груші «Синій альбом», що вийшов у видавництві *Bompiani*.

За підтримки Українського інституту в межах *The BRaK Festival* – однієї з ключових літературних подій Братислави відбулися: 28 травня – авторська зустріч із Тамарою Дудою разом із обговорення словацького перекладу її роману «Доця» (вийшов у словацькому перекладі Вероніки Голдінякової у видавництві *Dajama*), а 30 травня – публічна дискусія з Олександром Михедом навколо словацького перекладу його книжки «Позивний для Йова» (вийшла у словацькому перекладі Вероніки Голдінякової у видавництві *Absynt*).

Українські поетеси Катерина Калитко, Катерина Бабкіна, Юлія Мусаковська виступили на 31-му літературному фестивалі «Світ книги», який пройшов 14–17 травня у Празі (Чехія) в рамках Міжнародного книжкового ярмарку. За-

хід було організовано чеським видавництвом Větrné mlýny з міста Брно, яке випускає чеською мовою поетичні збірки авторок. На Міжнародному книжковому ярмарку, який проходив у Празі, діяв український стенд, розташований у павільйоні «Європейська площа». На стенді було представлено книги українських видавництв: «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», Vivat, АССА, «Видавництво Старого Лева», української онлайн-книгарні в Празі Soloveyko тощо. Стенд діяв за організації Посольства та за підтримки Міністерства культури України, Українського інституту книги.

Книжка українського письменника Андрія Куркова *Three Years On Fire: The Destruction of Ukraine* («Три роки у вогні: руйнування України»), яка вийшла у британському видавництві Open Borders Press, увійшла до фіналістів премії Джорджа Орвелла 2026 року в категорії Political Writing Book prize («Політичне письмо»).

Письменник і військовослужбовець Артем Чапай у межах літературного туру в Нідерландах (організатором стало місцеве представництво Українського інституту) 8–9 травня взяв участь у низці літературних подій та публічних дискусій в Амстердамі, Роттердамі та Гаазі, зокрема присвячених презентації нідерландського перекладу книжки «Не народжені для війни». Однією з ключових подій стала участь у Європейській літературній ночі, організованій спільно з EUNIC Netherlands до Дня Європи. А 16–17 травня А. Чапай представив Україну на Фестивалі європейських письменників, який втретє приймала Британська бібліотека в Лондоні (16–17 травня). Подію організовує EUNIC, мережа культурних інституцій країн ЄС, у партнерстві з Європейською літературною мережею та Британською бібліотекою.

До складу журі, яке присуджуватиме у 2026 році польську премію Віслави Шимборської, серед інших увійшов українець Ю. Завадський. Міжнародна премія Віслави Шимборської заснована у 2012 році згідно із заповітом письменниці. Її присуджують щороку за поетичні книжки, що вийшли в Польщі впродовж року. Премія розглядає як книжки польських авторів, так і переклади польською мовою.

Посольство України у Франції отримало в межах проєкту «Tales of EUkraine» понад 17 тисяч двомовних українсько-французьких книжок, які наразі розповсюджуються у співпраці з французько-українськими асоціаціями серед українських дітей у країні. Книжки також передали до українських шкіл і бібліотек, зокрема до Української бібліотеки при кафедральному соборі Святого Володимира в Парижі, ліцею «Uspih», бібліотеки Lesya Ukrainka та інших публічних бібліотек. Tales of EUkraine – спільна ініціатива європейських видавців, що передбачає створення двомовних дитячих книжок для українських дітей, які були змушені залишити Україну. Видання поєднують українську мову з мовами країн перебування, сприяючи збереженню культурної ідентичності та інтеграції. Проєкт реалізується за участі Федерації європейських видавців, Видавництва Старого Лева та українських друкарень.

Бібліотеки В Україні

Заступниця міністра культури А. Бондар провела зустріч із представником ЮНЕСКО Андреа Кайролою. Під час перемовин акцентували на критичній потребі цифровізації українських бібліотек та архівів в умовах війни. Також сторони обговорили нові загрози для музейних фондів через руйнування інфраструктури. ЮНЕСКО відзначило успіхи України в цифровізації та підтвердило готовність до впровадження спільних програм, зокрема з AI-грамотності.

Посольство Республіки Кіпр в Україні передало Маріупольському державному університету, який після окупації Маріуполя продовжує працювати в Києві, добірку книжок грецькою та англійською мовами для поповнення бібліотечного фонду.

За кордоном

У Національній бібліотеці Кенії (KNLS), що в Найробі, 25 травня відбулося урочисте відкриття першої у східноафриканському регіоні «Української книжкової полицки» та підписання Меморандуму про співпрацю між Національною бібліотекою Кенії та Національною бібліотекою України ім. Володимира Вернадського. Культурну подію було організовано у межах відзначення Дня Африки. Програма заходу передбачала спеціальне звернення першої леді України О. Зеленської, а також онлайн-участь представників українських профільних інституцій.

Також у межах міжнародного культурно-освітнього проєкту «Українська книжкова полицка», що реалізується у тривалій співпраці з Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури України та Українським інститутом книги, нові осередки українського слова було відкрито у культурному центрі та бібліотеці LexIcon Library and Cultural Centre у Дубліні (Ірландія); у бібліотеці Óbudaí Platán Könyvtár, що в угорській столиці»; у Центральній бібліотеці ім. Броді Шандора в угорському місті Егер; у Каїрському університеті (Єгипет).

Посольство України в Республіці Кіпр передало нову серію дитячих книжок Товариству українсько-кіпрської дружби для поповнення українського фонду Муніципальної бібліотеки міста Лімасол. Отриману літературу Товариство найближчим часом інтегрує до спеціалізованої української книжкової шафи, яку силами громади та дипломатів було відкрито в муніципальній книгозбірні торік.

Благодійність В Україні

У межах спільного проєкту Благодійного фонду «Карл Бехштейн» та ТОВ «Грандпіано» – офіційного представника бренду C. Bechstein в Україні – Національній філармонії України було передано першокласний інструмент W. Hoffmann Vision V 120. Новий інструмент дозволить оптимізувати графік підготовки артистів, забезпечуючи додаткове комфортне місце для щоденної професійної роботи.

За кордоном

Хор «Гомін» Львівського органного залу з 17 квітня по 9 травня перебував із гастролями у Північній Америці. За цей час колектив дав 18 концертів у 16-ти великих містах США та Канади, серед яких Бостон, Філадельфія, Нью-Йорк, Чикаго, Торонто та Ванкувер. Важливою частиною цього туру стала підтримка Сил оборони України. Завдяки донатам слухачів у турі Північною Америкою вдалося зібрати понад 6 млн грн.

У швейцарському місті Екублан (поблизу Лозанни) 2 травня пройшов культурно-благодійний захід, присвячений популяризації бандури як сучасного інструменту світового рівня. Проєкт, який проводило вже другий рік поспіль Посольство України у Швейцарії, має на меті продемонструвати багатогранність українського автентичного інструмента – від класичного фольклору до світових рок-хітів. Усі зібрані під час заходу кошти будуть спрямовані на фінансування поїздки до Швейцарії для дітей-напівсиріт з України в межах благодійного проєкту фонду «Здійсни мрію».

У квітні-травні у Нью-Гейвені, Сан-Франциско, Лос-Анджелесі та Вашингтоні (США) тривав благодійний театральний тур української ветеранки та драматургині Аліни Сарнацької. У рамках туру відбулися інсценічні читання її п'єси «Баланс», що базується на особистому досвіді Сарнацької як бойової медикіні. Тур має благодійну мету – збір коштів на медичне забезпечення українських польових медиків, яке доставляє благодійна організація Leleka Foundation.

Під час європейського мінітуру документальної стрічки Антона Птушкіна «Антарктида» вдалося зібрати 1,3 мільйона гривень. Ці кошти творці фільму передадуть на потреби Збройних сил України. Благодійні покази відбулися у Стокгольмі (Швеція), Брюсселі (Бельгія), Марбельї (Іспанія) та Лімасолі (Кіпр).

Туризм

За кордоном

Столиця Фінляндії приєдналася до глобальної мережі культурних локацій, де звучить українська мова – на екскурсійних круїзах компанії Stromma офіційно відкрито україномовний аудіогід. Проєкт реалізувало Посольство України у Фінляндії в рамках ініціативи першої леді України Олени Зеленської.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,
провідний редактор сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,24. Б/т. Зам. 36. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12